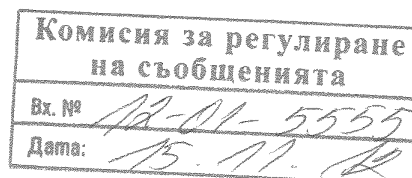

ДО
Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ЗА
РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА
1000, гр. София
ул. „Гурко“ № 6

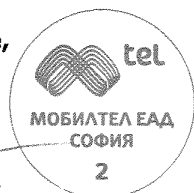
Относно: Процедура на обществено обсъждане, открита с Решение № 2033 от 11.10.2012 г. на Комисията за регулиране на съобщенията

УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,

Във връзка с откритата с Решение № 2033 от 11.10.2012 г. на Комисията за регулиране на съобщенията процедура на обществено обсъждане на проекти на консултативни документи относно „Методология за определяне стойността на среднопредетеглената цена на капитала“, „Резултати от прилагане на модела за опорна фиксирана мрежа за услугите генериране/терминирани на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи, предоставяни от ефективен оператор“ и „Резултати от прилагане на модела за мобилна мрежа за услугата терминирани в индивидуални мобилни мрежи, предоставяни от ефективен оператор“, приложено Ви представям становището на „Мобилтел“ ЕАД.

Приложение: Съгласно текста

С уважение,

Искра Кусева
Пълномощник на
Изпълнителните директори на
„Мобилтел“ ЕАД

Становище на „Мобилтел“ ЕАД по проекти на консултативни документи относно „Методология за определяне стойността на среднопретеглената цена на капитала“, „Резултати от прилагане на модела за опорна фиксирана мрежа за услугите генериране/терминирани на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи, предоставяни от ефективен оператор“ и „Резултати от прилагане на модела за мобилна мрежа за услугата терминирани в индивидуални мобилни мрежи, предоставяни от ефективен оператор“, приети с Решение № 2033 от 11.10.2012 г. на Комисията за регулиране на съобщенията

I. Принципни бележки

Настоящата процедура по обществено обсъждане не отговаря на изискванията на Закона за електронните съобщения (ЗЕС). На практика, неясно е кой документ е публикуван на обществено обсъждане и каква е целта на общественото обсъждане.

На официалната интернет страница на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС/ Комисията), както и в национален ежедневник, е публикувано съобщение, както следва:

„Комисията за регулиране на съобщенията с Решение № 2033 от 11.10.2012 г. прие проекти на консултативни документи относно „Методология за определяне стойността на среднопретеглената цена на капитала“, „Резултати от прилагане на модела за опорна фиксирана мрежа за услугите генериране/терминирани на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи, предоставяни от ефективен оператор“ и „Резултати от прилагане на модела за мобилна мрежа за услугата терминирани в индивидуални мобилни мрежи, предоставяни от ефективен оператор“ и откри процедура за общественото им обсъждане.“

Същевременно, съгласно текстът на Решение № 2033/11.10.2012 г. КРС:

- *Приема проект на решение за определяне на разходоориентирани цени за терминирани на повиквания в мобилни мрежи въз основа на разходите на ефективен оператор и изчислени чрез BULRIC (Bottom-Up Long-Run Incremental Costs) модел на комисията, съгласно Приложение № I към настоящото решение (Резултати от модела „отдолу нагоре“ (Bottom-Up) за определяне на допълнителни/инкрементални разходи (LRIC) за услугата терминирани в индивидуални мобилни мрежи в България), съгласно Приложение №1 към настоящото решение.*
- *Приема проект на решение за определяне на разходоориентирани цени за услугите генериране и терминирани на повиквания от/в определено местоположение въз основа на разходите на ефективен оператор и изчислени чрез BULRIC (Bottom-Up Long-Run Incremental Costs) модел на комисията, съгласно Приложение № II към настоящото решение (Резултати от модела „отдолу нагоре“ (Bottom-Up) за определяне на дългосрочните допълнителни/инкрементални разходи (LRIC) за услугите генериране и терминирани на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи в България), съгласно Приложение №2 към настоящото решение.*
- *Открива процедури за обществено обсъждане по реда на чл. 36 от Закона за електронните съобщения. Проектите по т. 1 и т. 2 да се публикуват на*

страницата на Комисията за регулиране на съобщенията в Интернет. Съобщение за откриване на процедурите да се публикува в един национален ежедневник.

С Решение № 2032/11.10.2012 г. КРС е решила следното:

1. Приключва процедурата по обществени консултации относно следните консултативни документи:

- „Разработване на модел „отдолу нагоре“ за определяне на дългосрочните допълнителни разходи (LRIC) за фиксирани мрежи в България”,
- „Разработване на модел „отдолу нагоре“ за определяне на дългосрочните допълнителни разходи (LRIC) за мобилни мрежи в България” и
- „Определяне на среднопретеглената цена на капитала (WACC) за фиксирани и мобилни мрежи в България”.

2. Приема следните документи, приложение към настоящото решение:

- „Резултати от консултациите за разработване на модел „отдолу нагоре“ за определяне на дългосрочните допълнителни/инкрементални разходи (Bottom-Up LRIC) за фиксирани мрежи в България”.
- „Резултати от консултациите за разработване на модел „отдолу нагоре“ за определяне на дългосрочните допълнителни/инкрементални разходи (Bottom-Up LRIC) за мобилни мрежи в България”.
- „Резултати от консултациите за определяне на среднопретеглената цена на капитала (WACC) за фиксирани и мобилни мрежи в България”.

Към настоящия момент, не съществува яснота за заинтересованите лица, дали на обществено обсъждане са поставени проектите на решения, идентифицирани в съдържанието на Решение № 2033/11.10.2012 г. на КРС, тъй като съобщение за открита процедура на същите не е публикувано от Комисията, каквото изискване въвежда ЗЕС. От друга гледна точка, не е ясно дали проекти на консултативни документи относно „Методология за определяне стойността на среднопретеглената цена на капитала”, „Резултати от прилагане на модела за опорна фиксирана мрежа за услугите генериране/терминиране на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи, предоставяни от ефективен оператор” и „Резултати от прилагане на модела за мобилна мрежа за услугата терминиране в индивидуални мобилни мрежи, предоставяни от ефективен оператор” и за които е публикувано съобщение за открита процедура за общественото им обсъждане, са действително публикувани за становища от заинтересованите страни. Още повече, че съгласно Решение 746/11.08.2011 г., разработването и прилагане на модели за определяне на разходите на електронни съобщителни услуги, предоставяни чрез мобилна и фиксирана мрежа е възложено на консорциум „Екорис Инсайт”.

С Решение № 296/21.03.2011 г., КРС откри процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет „Разработване и прилагане на модели за определяне на разходите на електронни съобщителни услуги, предоставяни от фиксирана и мобилна мрежа, за нуждите на Комисия за регулиране на съобщенията, и **анализ и оценка на разработен от Комисията за регулиране на съобщенията документ относно изисквания за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство и формите на регулаторните отчети на предприятията, предоставящи електронни съобщителни услуги.**” Обявление е публикувано в Официалния вестник на

Европейския съюз¹. Съгласно обявлението, към обществената поръчка, КРС е определила, че банковата гаранция, учредена от изпълнителя се освобождава след двустранното подписване на приемо-предавателен протокол за окончателното приемане на договора. Видно от Раздел Б, т.2.1. от Протокол № 55 от Редовно заседание на КРС, проведено на 27.09.2012 г., Комисията единодушно одобрява доклад относно изпълнение на етап IV "Обучение", съгласно договор за възлагане на обществена поръчка № 03-07-94/ 06.10.2011 г., сключен между КРС и консорциум „Екорис Инсайт“. Съгласно т. 2.2. от същия Раздел Б, е съставен двустранен приемо-предавателен протокол, след подписването на който следва да се приемат действия по освобождаване на банковата гаранция. Въз основа на изложеното, може да се направи обоснован извод, че КРС е извършила окончателно приемане на договора с консорциум „Екорис-Инсайт“, като не се очаква да се извършват допълнителни промени по изготвените модели.

Предвид изложеното, считаме, че настоящата обществена процедура е напълно опорочена, не е стартирала съобразно изискванията на закона, не отговаря на целите и принципите на ЗЕС, поради което следва да бъде прекратена и да се открие нова процедура, с ясно посочване на предмета на обществено обсъждане.

В случай че не приемете изложеното по-горе основание за стартиране на нова процедура по обществено обсъждане, молим да имате предвид следните принципни бележки на Мобилтел:

1. На първо място, съобразно разпоредбите на чл. 42, ал. 1, т. 1 от ЗЕС, КРС след провеждане на обществено обсъждане по реда на чл. 36 изпраща на Европейската комисия, на Органа на европейските регулатори в областта на електронните съобщения и на регулаторните органи на държавите - членки на Европейския съюз, проекта на решение и мотивите към него, когато проектът на решение е свързан с правомощията на комисията по чл. 30, т. 1 – 4. Сред посочените правомощия на КРС е и възможността да бъдат наложени, продължени, изменени или отменени специфични задължения на предприятията, определени като такива със значително въздействие върху съответен пазар.

Съгласно посоченото в т. IX.5.2.1., т. IX.5.2.2., т. X.5.2.1., т. X.5.2.2., т. X.5.3. и т. X.5.4. от Решение № 1361/31.05.2012 г. и т. V.4.1.1., т. V. 4.2.1. и т. V.4.3.1 от Решение № 1362/31.05.2012 г. на КРС, по отношение на предприятията със значително въздействие върху съответните пазари са продължени и изменени, съответно наложени задължения за прилагане на разходоориентирани цени за генериране (само по отношение на „Българска телекомуникационна компания“ АД), респективно за терминиране на повиквания, считано от 01.07.2013 г. Разходоориентираните цени за генериране/терминиране на повиквания се определят съгласно Препоръката на Европейската комисия от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в Европейския съюз (2009/396/EO) въз основа на разходите на ефективен оператор и изчислени чрез BULRIC (Bottom-Up Long-Run Incremental Cost) модел на Комисията.

Определянето на конкретното съдържание на посочените специфични задължения се извършва с отделно решение на Комисията. С оглед законовите изисквания, КРС следваше да проведе обществено обсъждане на проекти на мотивирани решения за определяне на съответните специфични задължения. Както отбелязахме по-горе, неясно е дали в настоящата процедура Комисията е поставила на

¹ 2011/S 62-100928

обсъждане проекти решения, ведно с мотивите към тях, тъй като са налице непълни и непрозрачни консултативни документи.

2. С оглед на законите изисквания за провеждане на обществено обсъждане на проект на решение на КРС, ведно с мотивите към него и след запознаване с документите, предложени на обществено обсъждане с Решение № 2033/11.10.2012 г. на КРС, изразяваме становище за непълнота на последните, което пречатства възможността за изготвяне на аргументирано становище по определяне на съдържанието на специфичните задължения за прилагане на разходоориентирани цени. Считаме, че предоставянето на информация единствено по отношение на принципите за изграждане на модела и извадки, демонстриращи стъпките, свързани с получаване на резултатите за услугата терминиране е против един от основните принципи, залегнал в дейността на националните регулаторни органи на европейско ниво – принципа на прозрачност. „Мобилтел“ ЕАД (Мобилтел) е на мнение, че при обсъждането на документи, които са от изключително значение за голяма част от участниците на пазара на електронни съобщения в страната, следва да бъде предоставена много по-детайлна информация, с цел да бъдат изготвени адекватни становища от страна на заинтересованите страни. В рамките на настоящата процедура по обществено обсъждане КРС не е представила на вниманието на предприятията BULRIC моделите за определяне на разходите на ефективен оператор, като в консултативните документи са налице единствено извадки от самите модели, които не дават информация относно функционалност на моделите, съответно информация как са изчислени разходите за услугите и как са определени разходоориентирани цени за генериране/терминиране. Публикуваните документи не дават достатъчна яснота и относно възприетите инженерни модели на съответните мрежи.

В консултативните документи КРС е посочила, че предоставя извадки от моделите, при спазване на изискванията за опазване на търговска тайна. Считаме, че евентуалното използване на данни търговска тайна в моделите не може да бъде основание Комисията да откаже да предостави на предприятията възможност да се запознаят с функционалността на моделите. Не са налице пречки КРС да даде достъп до моделите с примерни данни, които обаче позволяват да се проследят връзките в моделите и дават представа за начина, по който са изчислени съответните разходи на базата, на които се определени цените за генериране/терминиране. Като пример за осигуряване на прозрачност на модел за определяне на разходоориентирани цени за терминиране може да се посочи практиката на националните регулаторни органи в Португалия (ANACOM), Холандия (OPTA), Франция (ARCEP), Обединено кралство (OFCOM), Дания (DBA) и Италия (AGCOM). Видно от официалната публична страница в интернет на Европейската комисия- CIRCA (Communication and Information Resource Centre Administrator) на адрес: www.circabc.europa.eu, моделите на горепосочените първите три регулаторни органа са публикувани в excel формат. В допълнение към това публично достъпни са и моделите на OFCOM, AGCOM и DBA в excel формат, ведно с условията за използването им. Нещо повече, ANACOM е публикувал разработения модел, като предоставените в него данни са дадени с отклонения с определен процент (от -15% до +15%) от действителните данни, с оглед опазване на търговската тайна.

Също така, обръщаме внимание на посоченото от самата Комисия в резултатите от обществените консултации по консултативните документи „Разработване на модел „отдолу нагоре“ за определяне на дългосрочните допълнителни разходи (LRIC) за фиксирани мрежи в България“ и „Разработване на модел „отдолу нагоре“ за определяне на дългосрочните допълнителни разходи (LRIC) за мобилни мрежи в България“ (приети с Решение № 2032/11.10.2012 г. на КРС). С оглед възраженията на предприятията, че не са представени на консултации електронните таблици на моделите, КРС е посочила,

че „...**електронните таблици**, могат да бъдат предоставени на обществени консултации при отчитане на изискванията за опазване на търговската тайна и по отношение на резултатите за конкретните услуги във връзка с наложени специфични задължения.“ В настоящата процедура обаче, Комисията не е предоставила никакъв достъп до електронните таблици, съставляващи BULRIC моделите и представените извадки от моделите не дават нужната на предприятията информация за формиране на позиция по документите на КРС.

Предвид всичко гореизложено, считаме че Комисията на практика не е спазила законовите изисквания да публикува проект на мотивирано решение за определяне съдържанието на наложено специфично задължение, като по този начин е проведена формална процедура на обществено обсъждане по реда на чл. 36 от ЗЕС и са нарушени принципите на прозрачност, консултативност и предвидимост, залегнали в закона.

С оглед преодоляване на посочените проблеми и провеждане на прозрачна процедура по обществено обсъждане, Мобилтел отправи молба до Комисията (писмо, вх. № 12-01-5404/26.10.2012 г.) да предостави достъп на заинтересованите предприятия до BULRIC моделите, както и да определи допълнителен срок от минимум 14 дни след изтичане на срока за обществено обсъждане на публикуваните в настоящата процедура документи, за запознаване с функционалността им и подготвяне на аргументирано становище по тях. Комисията не само не предостави достъп на предприятията до електронните таблици на моделите, но дори не намери за необходимо да отговори на писмото на Мобилтел и да изложи аргументи, обосноваващи непрозрачните действия на регулатора.

3. По отношение на източниците на данни, използвани в моделите, изразяваме становище, че е налице пълна неяснота за техния произход. КРС посочва, че ползва данни, предоставени от предприятията, както и референтни данни на консултанта, използван от Комисията. В документите обаче не се съдържа никакво обяснение по какъв начин при евентуално установяване на „необосновано несъответствие между предоставените данни и данните, получени от предишен опит на консултанта“ се използват референтни показатели, за да се гарантира, че входящите данни отразяват ефективна дейност. Би следвало, навсякъде където е констатирано подобно несъответствие, то да бъде описано и детайлно обосновано и съответно да бъде пояснено използването на конкретни референтни данни, поради факта, че се засягат входящите данни за модела.

Също така, КРС не е дала и никаква информация за източника на референтните данни на консултантите. Посоченото означава, че за референтни данни може да са използвани включително данни от други разработвани модели, респективно относими към съвсем различни по своите национални особености пазари и наложени задължения. В тази връзка, обръщаме внимание, че е налице липса на каквито и да било мотиви, които да обосновават коректността на изводите на КРС и резултатите от моделите. С оглед и пълната непрозрачност на изчисленията, направени с моделите, е налице обективна невъзможност задължените предприятия да представят обосновано становище.

Предвид посоченото, сме на мнение, че на обществено обсъждане са поставени документи, които не съдържат никакви мотиви и пояснения за използваните данни, като следва да се има предвид, че общи формулировки като „**Входящите данни на настоящия модел са съпоставени с входящите данни за разходите в други модели и с информация за разходите, събрана в хода на други проекти**“ не

могат да бъдат приети за изпълнение на законното задължение на КРС да постави на обсъждане проект на мотивирано решение.

4. От съществено значение е обстоятелството, че в моделите е използвана стойност за среднопретеглена цена на капитала (WACC), определена съгласно „Методология за определяне стойността на среднопретеглената цена на капитала“. Недоумение обаче буди факта, че посочената Методология е поставена на обществено обсъждане, ведно с моделите, в които вече е заложена среднопретеглената цена на капитала. Нормално и в съответствие с принципите на законоустановеност, прозрачност и предвидимост би било Методологията да бъде обсъдена със заинтересованите лица и приета от КРС преди резултатите от нейното прилагане да бъдат залагани в моделите. Подходът на Комисията на практика опорочава цялата процедура по обществено обсъждане, тъй като по този начин данни, които са входни за модела могат да претърпят промени, което безусловно ще доведе до нови крайни резултати от така разглежданите BULRIC модели.

На следващо място, видно от проектите на решения на Комисията, Методологията ще бъде одобрена два пъти с всяко от решенията, определящо разходоориентираните цени за генериране/терминирание на съответния пазар. Считаме този подход за правно недопустим, тъй като административният орган не следва да одобрява два пъти един и същ документ. Комисията не е разделила Методологията на два отделни документа, относими към съответен пазар и в тази връзка на обществено обсъждане е поставен един документ.

5. Съобразно Препоръката на Европейската комисия от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминирание на фиксирана и мобилна връзка в Европейския съюз (2009/396/ЕО), националните регулаторни органи могат да сравнят резултатите от подхода по модела „отдолу нагоре“ с тези от модела „отгоре надолу“, при който се използват данни, преминали през одит, с оглед да се провери и подобри качеството на резултатите и могат да направят съответни корекции. В Решения №№ 1361 и 1362 от 31.05.2012 г. КРС е посочила, че **„Предприятията могат, ако сметат за подходящо, да предоставят резултати от свои модели, основаващи се на подход на моделиране „отгоре надолу“, използващи дългосрочни допълнителни (инкрементални) разходи, и одитирани от независим одитор, в рамките на процедурата по консултации за приемане на BULRIC модела на Комисията.“** Окончателното решение на КРС относно формата и методологията за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство е едва от **23.08.2012 г.** (Решение № 1882/23.08.2012 г.), като на предприятията **е определен шестмесечен срок за въвеждане.** В тази връзка, не е осигурено правото на предприятията да разработят собствени модели за определяне на разходите, тъй като подобни модели следва да са в съответствие с изискванията за разделно счетоводство. По този начин е пречатствана и възможността в рамките на настоящата процедура да бъдат представени резултати от съответни модели и да бъдат определени цени за терминирание, които няма да бъдат под реалните разходи на предприятията. Няма яснота дали в моделите е предвидена и последваща възможност за преизчисления на база на реалните данни на предприятията, с оглед проверка и подобряване на резултатите от моделите, както не е налице и позицията на КРС по този въпрос.

6. Мобилтел изразява своето виждане, че би следвало в изготвените модели да бъде направено калибриране, при което да бъдат съпоставени данните за разходите от моделите за модерно ефективно предприятие (МЕП) с реалните данни за разходите на

мобилните предприятия. При изготвянето на подобно сравнение ще бъде възможно да се направи реална оценка на направените прогнози за търсенето, последващото моделиране и изчисляването на крайните резултати. В представените на обществено обсъждане документи няма никаква яснота дали Комисията е извършила калибриране, както и какви са резултатите. Това е особено важно, за да се прецени доколко резултатите от модела съответстват на реалните разходи на операторите.

Данните за резултатите от разработени BULRIC модели на други регулаторни органи на държави-членки показват, че при калибриране относно мрежата за достъп се постига добра корелация между данните от модела и тези на предприятията. От друга страна, по отношение на опорната мрежа резултатите показват малък брой елементи на МЕР, които могат да бъдат сравнени с тези на предприятията. Именно последното твърдение е показателно, че опорните мрежи на реално осъществяващите дейност предприятия не са изцяло NGN.

С оглед изложеното, считаме че Комисията следва да представи на вниманието на заинтересованите предприятия резултатите от извършено калибриране и съответно да обоснове подробно заложените в моделите инженерни решения за мрежите на МЕР (мрежа достъп и опорна мрежа).

Предвид изложеното в т.т. 5 и 6, молим в случай, че Комисията не извърши нужното калибриране, при което да бъдат съпоставени данните за разходите от моделите за МЕР с реалните данни за разходите на мобилните предприятия, в окончателните решения за определяне съдържанието на мерките разходоориентирани цени да бъде включен изричен текст, както следва:

„Комисията извършва съответни корекции в цените по т. 1 при наличие на значителни разлики (10% или повече) между:

а) данните за разходите, получени от BULRIC (Bottom-Up Long-Run Incremental Costs) модела на Комисията и

б) данните за разходите, получени от модели на задължените предприятия, основаващи се на подход на моделиране „отгоре надолу“, използващи дългосрочни допълнителни (инкрементални) разходи, и одитирани от независим одитор, в случай, че такива модели са изготвени.“

7. Мобилтел изразява несъгласие с обясненията от КРС по отношение на крайните резултати от моделите. Считаме, че е некоректно в двата модела (мобилен и фиксиран) да бъдат посочени различни показатели за крайния резултат – в мобилния модел се определя *„чист LRIC по отношение на услугата терминиране“*, докато във фиксирания – *„са представени цените за генериране, съответно за терминиране на повиквания в български лева.“*

Принципно сме на мнение, че крайният резултат от моделите следва да бъде разход за дадената услуга, а не цена. От консултативните документи не става ясно дали включвайки в изчисленията на модела само среднопретеглената цена на капитала (WACC), Комисията определя цената на дадена услуга. Цената на дадена услуга следва да отчита и обичайна норма на печалба.

II. По отношение на документа „Резултати от прилагане на модела за мобилна мрежа за услугата терминиране в индивидуални мобилни мрежи, предоставяни от ефективен оператор“

1. В документа е посочено (стр. 8-9), че разработването на модела започва с определянето на необходимите мрежови елементи за превключване (switching), пренос и достъп, т.е. мрежовите ресурси, които един ефективен доставчик би инсталирал днес, за да удовлетвори ориентираното към бъдещето търсене на услуги. В тази връзка, считаме че в основата на проектирането на модела е заложена прогноза за бъдещето търсене на съответните услуги, което никъде в модела не е разписано. Нещо повече, отчитайки основните ни бележки и коментари, изложени по-долу, може да бъде направен обоснован извод, че допусканията по отношение на брой абонати, обем на трафика, брой повикване и др. за МЕР не кореспондират с реалното развитие на телекомуникационния пазар в Република България.

С оглед посоченото, би следвало КРС да е направила адекватно обоснована прогноза за бъдещето търсене на услугите, касаещи BULRIC моделите, която според нас е логично да следва и изводите, направени в годишните доклади на регулатора.

2. По отношение на технологиите, които са взети предвид при разработване на инженерния модел

2.1. Радио мрежа

Мобилтел отново посочва, че представените допускания не отчитат предстоящото навлизане на мрежи и технологии от четвърто поколение, които се очаква да изиграят значителна роля в развитието на сектора на осъществяване на електронни съобщения. Нещо повече, именно поради обстоятелството, че модела обхваща период занапред неотчитането на реалното развитие на технологиите прави подхода на Комисията силно неаргументиран. Намираме за необосновано и становището на КРС, изложено по идентична бележка на Мобилтел в обществените консултации по консултативния документ „Разработване на модел „отдолу нагоре“ за определяне на дългосрочните допълнителни разходи (LRIC) за мобилни мрежи в България“, а именно **„По отношение становището на Мобилтел би могло да се твърди, че 4G е най-ефективната налична технология за предоставяне на мобилни услуги, но има практическо ограничение при предоставяне на информация по отношение на разходите при ползване на 4G мрежа (поне в България).“**

Нееднократно в модела Комисията се позовава на „референтни данни на консултанта“ и в тази връзка, не става ясно защо именно по отношение на информацията по отношение на разходите при ползване на 4G мрежа КРС се позовава на трудност да се намерят такива данни в Република България.

В тази връзка, следва да имате предвид, че Препоръката на Европейската комисия от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в Европейския съюз (2009/396/ЕО) е приета през 2009 г. и отразява състоянието на развитието на технологиите към съответния момент. Видно от т. 4 на Препоръката, мрежата за достъп следва да включва наличните технологии (2G и 3G). Следователно предвид факта, че настоящия документ се обсъжда през 2012 г. е очевидно, че информацията следва да включва и технологиите, които вече се предлагат на европейския пазар на електронни съобщения.

2.2. Опорна мрежа

В Резултатите от консултациите за разработване на модел „bottom-up“ за определяне на дългосрочните инкрементални разходи (LRIC) за мобилни мрежи в България, приети с Решение № 2032/11.10.2012 г. (стр. 14 от документа) е посочено, че „КРС е на мнение, че NGN оборудването вече е достъпно, както по отношение на опорната мобилна мрежа, така и за фиксираната такава, например по отношение за оборудването за пренос. По тази причина резултатите от опорната мрежа на

фиксирания модел са взети предвид при извличане на оценките на разходите за мобилния модел." Предвид липсата на прозрачност по отношение на моделите, за Мобилтел е налице обективна невъзможност да формира аргументирано становище, но цитираното становище на КРС буди притеснение, тъй като от него може да бъде направен обоснования извод, че опорната мрежа в мобилния модел е изградена на база на допусканията за опорната мрежа във фиксирания модел, което намираме за некоректно и необосновано.

3. Изразяваме несъгласие по отношение на промяната на пазарния дял на МЕР, извършено от Комисията след провеждане на консултациите относно принципите за разработване на модел BULRIC, от 33% (1/n от 100%, където n е броя на участниците на съответния пазар, където „такава структура на пазара води до максимална икономическа ефективност“) до 20%. Считаме, че посочената промяна е необоснована и не отчита националните особености, в противоречие е с изложеното в Решение № 1362/31.05.2012 г., в контекста на което се определят разходоориентираните цени, както и с принципите, залегнали в Препоръка на Комисията от 7 май 2009 година относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС (2009/396/ЕО).

КРС мотивира посоченото изменение в размера на пазарния дял единствено с аргументите, че от декември 2011 г. са издадени три нови разрешения за използване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър за осъществяване на електронни съобщения чрез мобилни наземни мрежи. Категорично не сме съгласни с мотивите, изложени от регулатора, поради факта, че към настоящия момент е стартирала процедура по отнемане на две от разрешенията поради незаплащане на дължими такси, а по отношение на третото предприятие – не са налице данни да е изплатило в цялост дължимите суми по издаденото му разрешение за ползване на ограничен ресурс – радиочестотен спектър, да е получило издаденото разрешение, да е стартирало дейност по издаденото разрешение, както и не са налице данни да е получило право да ползва индивидуално определен ограничен ресурс – номера за предоставяне на гласови телефонни услуги чрез мобилна мрежа. Предвид изложеното, на практика няма никаква сигурност за появата дори само на един нов участник на пазара, което може да се счита за аргумент за промяна на пазарния дял на МЕР. Нещо повече, наложената мярка за прилагане на разходоориентирани цени е свързана с конкретен анализ на съответния пазар, който третира като участници на същия единствено трите действащи към момента предприятия. Съобразно изискванията на ЗЕС, наложените специфични задължения следва да са пропорционални и обосновани и да са в пряка връзка с установените на пазара конкурентни проблеми. Видно от посоченото на стр. 128-129 от приложението към Решение № 1362/31.05.2012 г. (пазарен анализ) във връзка с бележка на „Космо България Мобайл“ ЕАД:

„КРС поддържа позиция, че евентуалната поява на ново предприятие, осъществяващо електронни съобщения посредством мобилна наземна мрежа и/или предоставящо мобилни мрежи и/или услуги, би формирала нов обособен пазар на едро, включващ предоставяните от предприятието услуги за терминиране в неговата собствена мрежа. При тази хипотеза няма правна и регулаторна пречка да бъде извършен анализ на този нов пазар и съответно да бъде определено предприятието със значително въздействие, на което да бъдат наложени специфични задължения.

Следва да се има предвид, че пазарният анализ се извършва върху конкретен пазар, на който предприятията осъществяват своята дейност. Издадените разрешения на „Макс Телеком“ ООД, „4 Джи Ком“ ЕАД и „Булсатком“ АД формално дават възможност предприятията да ползват предоставения им индивидуално определен ограничен ресурс

– радиочестотен спектър. **Към настоящия момент, обаче, предприятията не са заявили и не разполагат с номера, поради което не могат да участват на пазара на мобилно терминиране. Предоставеният ресурс не е обвързан с предоставянето на конкретна услуга. В този смисъл предприятията, посочени по-горе, ще използват предоставения им ресурс съобразно търговските си интереси, които могат да включват, но могат и да не включват предоставянето на гласова телефонна услуга.**

Възраженията на „Космо България Мобайл“ ЕАД не намират обосновка както в нормативната уредба, така и в действителното състояние на пазара, доколкото на него практически няма нови участници.”

Предвид посоченото, в рамките на настоящия анализ на съответния пазар, Комисията е отчела **липсата на други участници на същия**, като в допълнение КРС посочва (на стр. 189 от пазарния анализ), че **„Евентуалната поява на ново предприятие, осъществяващо електронни съобщения посредством мобилна наземна мрежа и предоставящо мобилни мрежи и/или услуги, би трябвало да бъде анализирана допълнително и да бъде доказана необходимостта то да бъде определено за предприятие със значително въздействие на пазара на едро за терминиране на гласови повиक्вания в собствената му мобилна мрежа.”**

Същевременно на стр. 22 от документа „Резултати от консултациите за разработване на модел „отдолу нагоре“ за определяне на дългосрочните допълнителни/инкрементални разходи (Bottom-Up LRIC) за мобилни мрежи в България“ (приет с Решение № 2032/11.10.2012 г.), КРС посочва точно обратното на изложеното в анализа на съответния пазар, а именно **„Тъй като получаването на разрешенията за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс - радиочестотен спектър за осъществяване на обществени електронни съобщения чрез мобилна наземна мрежа е предпоставка за започване на дейност и при положение, че едно от предприятията е подало вече уведомление до КРС за изграждане на мрежа то има голяма вероятност да започне предоставянето на услуги в разглеждания бъдещ период. В заключение, с оглед отчитане на създаването на възможността новонавлизащите предприятия да достигнат минималния ефективен мащаб, КРС счита, че бележката на СЕК е основателна предвид на което променя пазарния дял от 33% на 20%.”**

От всичко гореизложено може да бъде направен обоснован извод, че Комисията поддържа непоследователна и противоречива позиция в анализа на съответния пазар, респективно в проекта, който определя съдържанието на специфично задължение, наложено именно на базата на посочения пазарен анализ. Правно и регулаторно недопустимо е КРС да поддържа различна позиция относно участниците на пазара в анализа и съответно в дадена мярка. При условие, че КРС е декларирала, че появата на нов участник на пазара ще бъде последвана от анализ на дейността му и установяване дали е налице предприятие със значително въздействие, то неясно защо при дефиниране на мярката разходоориентирани цени, Комисията в противоречие с изводите си от анализа намира за обосновано да отчете наличието на потенциални нови участници в модела за определяне на разходите. В допълнение, неясни са и мотивите на Комисията да отчете в модела още двама потенциални участници, при положение, че както самата КРС отбелязва е издала три разрешения за ползване на ограничен ресурс – радиочестотен спектър, а само едно предприятие я е уведомило за намерението си да изгражда мрежа (като в консултациите няма яснота за каква мрежа е уведомена КРС и респективно какви услуги ще се предоставят). В случай, че Комисията е преценила да отчете всички предприятия с разрешения, то би следвало пазарния дял да се разделя на шест предприятия, а в случай, че КРС отчита само едното потенциално новонавлизащо предприятие, пазарния дял е необходимо да се дели на четири

предприятия. При пазарен дял от 20 % очевидно е, че Комисията отчита предоставянето на услуги на пазара от пет предприятия, тъй като КРС не посочила, че се променя принципа на определяне на пазарния дял, а именно 1/n от 100%, където n е броя на участниците на съответния пазар. На практика, се получава и ситуация, в която КРС създава предпоставки за налагане на специфични задължения на три нови участника на пазара, без да са определени за предприятия със значително въздействие, като ги включва в допусканията за бъдещото развитие на този пазар.

Неясно защо в Извадка 1 (стр. 17 от документа) се посочва дял на ефективния оператор от 20% за 2010 и 2011 г., като в документа не е дадено разяснение защо са заложили такива данни в модела и как те се отразяват на резултатите. При условие, че моделът е относим към период занаяпред, остава неясно защо се включени подобни данни и как са обосновани. Обръщаме внимание, че едва в края на 2011 г. са издадени разрешенията на „Макс Телеком“ ООД, „4 Джи Ком“ ЕАД и „Булсатком“ АД за ползване на ограничен ресурс – радиочестотен спектър, което се явява единствения мотив на Комисията за намаляване на пазарния дял. Същевременно, подобно залагане в модела на пазарен дял за 2010 и 2011 г. не е включено в модела за определяне разходите за генериране/терминирание на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи. Посоченото показва напълно непоследователен и непрозрачен подход на комисията при определяне на пазарните дялове на ефективния оператор на съответните пазари.

Изборът на пазарен дял на КРС не кореспондира и с Препоръката на Комисията от 7 май 2009 година относно подхода за регулиране на цените за терминирание на фиксирана и мобилна връзка в ЕС (2009/396/ЕО). В Препоръката е посочено, че **„Може да се очаква, че мобилните оператори, навлезли на пазара, ще се стремят максимално да увеличат ефективността и приходите си, така че ще бъдат в състояние да постигнат минимален пазарен дял от 20 %.**“, като същевременно Европейската комисия е отбелязала, че в случай че даден национален регулаторен орган може да докаже, че пазарните условия на територията на съответната държава-членка предполагат различен минимален ефективен мащаб, той може да се отклони от препоръчания подход.

При условие, че Комисията е приела, че ще определи статичен пазарен дял на МЕР, който няма да се променя в периода, който обхваща модела, то би следвало този пазарен дял да отчита реалните участници на пазара. Много по-логично и при спазване на принципа на предвидимост би била евентуална промяна на заложените пазарен дял едва след реално стартиране на дейността на евентуален нов участник.

В допълнение към горепосочените аргументи, бихме искали да добавим и информация от мобилния модел на ANACOM, където е предвидена дата за стартиране на изграждане на мрежата, след което дата за стартиране на дейността и е предвидено пазарния дял да достигне до 20% след 5 години и след още 5 години до 33,3%. В белгийския модел също е предвидено постепенно нарастване на пазарния дял на МЕР до 2014 г., като в края на периода достига 33 %. В моделите на Франция, Холандия и Испания е заложен пазарен дял съответно 33.3 %, 33.3% и 30%. В проектите на моделите на Чехия и Унгария е предвидено определяне на пазарния дял на база на броя на реалните участници на пазара.

В представения на обществено обсъждане документ никъде не са представени подобни прогнози и по никакъв начин не е аргументирано обосновано използвания пазарен дял. Напротив, залегнал е ръст от 0% в общия брой на абонатите, което според Комисията отразява зрелия характер на пазара в Република България, което не е подкрепено с никакви данни. **Още по учудващо е, че в модела няма повишаване на пазарния дял на МЕР, но пък има заложено повишено потребление на всички услуги през следващите години** (вж. Извадка 7, стр. 27 от документа). С

оглед посоченото, Мобилтел е на мнение, че избрания подход не е коректен, отчитайки и наличната публична информация за подобни модели.

Също така, от съществено значение е и разминаването в подходите при определянето на пазарния дял на МЕР в мобилния и фиксирания BULRIC модели. В подкрепа на този извод са данните от фиксирания модел, където пазарния дял на ефективния оператор е 50%, при над 20 участници на пазара.

Не на последно място, бихме искали да обърнем внимание на липса на разяснения относно факта дали в прогнозираните абонати на МЕР са включени и абонатите, използващи само карти за пренос на данни (data SIM cards) и СИМ картите използвани за комуникация машина-машина (M2M).

С оглед всичко гореизложено, намираме че КРС не е обосновала промяната в размера на пазарния дял, заложен в модела.

В допълнение, бихме искали отново да обърнем внимание на непоследователния и силно противоречив подход на КРС по отношение на реален участник на пазара на предоставяне на обществена телефонна услуга.

Комисията изключи изрично от обхвата на съответните пазари на терминиране предоставянето на гласови телефонни услуги чрез BWA мрежа. В Решение № 1362/31.05.2012 г., във връзка с бележка на Мобилтел, КРС посочи следното:

*„КРС, обръща внимание на факта, че предоставянето на обществени гласови телефонни услуги чрез мрежи за ширококолентов безжичен достъп (BWA) може да се извършва както чрез използване на географски номера, така и чрез негеографски номера с национален код за достъп от типа „99х“. Използването на съответните номера се определя от технологията, начина на изграждане на мрежата и пазарната политика на предприятието. **В случаите, когато използваната технология позволява ограничена подвижност (номадност) на абонатите, услугите могат да бъдат предоставяни чрез негеографски номера с национален код за достъп.** Услугите, предоставяни в определено местоположение посредством негеографски номера от типа „99х“ дават на крайните потребители допълнителна възможност за промяна на местоположението, в което се предоставя услугата. Потребителите могат да използват услугата навсякъде, където мрежата на предприятието, на което са абонат, има покритие.*

.....

*КРС счита, че в настоящия документ не е необходимо да изследва взаимозаменяемостта на услугите, предоставяни чрез мрежи за ширококолентов безжичен достъп (BWA) посредством национален код за достъп с формат 99х, **доколкото е направила изследване на взаимозаменяемостта на тези услуги с услугите за терминиране в определено местоположение при дефинирането на пазара на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи. КРС е представила мотивирано становище за липсата на взаимозаменяемост по отношение на тях.***

.....

*В тази връзка, отчитайки всичко горепосочено, **КРС категорично счита, че потребителите на гласова телефонна услуга, предоставяна чрез BWA мрежа, не могат да се третират като потребители на мобилни гласови телефонни услуги***
...”

Същевременно, **непосредствено след приемане на Решение № 1362/31.05.2012 г.** и респективно отхвърляне на бележката на Мобилтел за

необходимост от включване на мрежите с код за достъп 99X в пазарния анализ на съответния пазар, КРС прие следните нормативни актове:

- Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 22 юли 2010 г. за правилата за ползване, разпределение и процедурите по първично и вторично предоставяне за ползване, резервиране и отнемане на номера, адреси и имена (загл. доп. - ДВ, бр. 74 от 2012 г., в сила от 28.09.2012 г.). Съгласно чл. 14, ал. 1, т. 1 от Наредбата:

„Чл. 14. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2012 г., в сила от 28.09.2012 г.) Кодове за достъп до мрежата са:

1. двуцифрени или трицифрени кодове за достъп до цифрови мобилни наземни електронни съобщителни мрежи с формат 8А, 98А или 99Х;”

С въвеждане на посоченото изменение в нормативния акт, на практика КРС недвусмислено е приела, че мрежите, работещи с номера след код 99X са мобилни, независимо, че точно с противоположни мотиви е отхвърлила бележката на Мобилтел при общественото обсъждане на проекта на решение за определяне, анализ и оценка на съответния пазар на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи.

- Изменение и допълнение на Функционалните спецификации за осъществяване на преносимост на национално значими номера при промяна на доставчика на обществена мобилна телефонна услуга (изм. ДВ. бр.74 от 28.09.2012г.). Съгласно чл. 1 от посочения нормативен акт:

*„Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2009 г., в сила от 07.04.2009 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2012 г., в сила от 28.09.2012 г.) С тези спецификации се определят техническите правила, процедурата, както и принципите за разплащане при осъществяване на преносимост на национално значими негеографски номера при промяна на предприятието, предоставящо обществена телефонна услуга посредством **обществена мобилна наземна мрежа** (преносимост).”*

В § 1, т.7а от Допълнителната разпоредба на акта е дадена дефиниция на "Обществена мобилна наземна мрежа", както следва:

„7а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2012 г., в сила от 28.09.2012 г.) "Обществена мобилна наземна мрежа" е обществена мрежа, чрез която се осъществяват електронни съобщения в съответствие с Техническите изисквания за работа на мобилни наземни мрежи и съоръженията, свързани с тях.”

Предходната редакция на чл. 1 и следващи от Функционалните спецификации изрично определяше участниците в домейна като предприятия, предоставящи услуги чрез мрежи по стандарт GSM/ UMTS.

Предвид посоченото, безспорно ясно е от промените във Функционалните спецификации и Наредба № 1, че предприятията, предоставящи обществена гласова телефонна услуга чрез мрежи по технология WiMAX технология в обхвати 3.4 – 3.6 GHz и ползващи номерационен ресурс след код за достъп 99X **се включват изрично като участници в домейна на преносимост на номера в мобилни мрежи.** Същевременно, предприятията не са включени в обхвата на анализа на съответния пазар на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи, независимо от нормативното задължение на Комисията да изследва всички участници на съответния пазар.

Интерес представлява становището на Комисията, изложено по бележка на Мобилтел в общественото обсъждане на изменението и допълнението на Наредба № 1 (стр. 9 от таблицата с резултатите от общественото обсъждане):

*„В допълнение следва да бъде изтъкнато, че BWA мрежите са определени от КРС като мобилни наземни мрежи (чл. 2, т. 4 и т. 7 от Технически изисквания за работа на мобилни наземни мрежи и съоръженията, свързани с тях). Независимо от изложеното в приложението към Решение № 1362 от 31.05.2012 г., в което е разгледано конкретното състояние на предлагането на услуги при използване на номера от обхват „99X“, КРС счита, **че развитието на посочените технологии определя базираните на тях мрежи като мобилни наземни мрежи. Предприятие, на което е предоставен ресурс номера в обхвата „99X“ би следвало да използва този ресурс в съответствие с промененото му предназначение, т.е. за предоставяне на гласови телефонни услуги чрез мобилни наземни мрежи или да предприеме необходимите стъпки за получаване на получаване на номерационен ресурс, съответстващ на услугите, които предоставя.**“*

Видно от посоченото, КРС счита, че ако съответното предприятие не предоставя мобилна услуга (съгласно Решение № 1362/31.05.2012 г. Комисията вече е установила, че реално предоставяната услуга не отговаря на определението „мобилна“), то предприятието е необходимо да предприеме стъпки по смяна на своя номерационен ресурс. Остава неясно обаче, какъв ще бъде този ресурс. В случай, че се отнася за географски номера, то тези услуги би следвало да са част от съответния пазар на генериране/терминирани от/в определено местоположение, но КРС вече ги е изключила изрично и този съответен пазар. Същевременно, няма предвиден номерационен ресурс за номадични услуги, нито има яснота в кой съответен пазар следва да се включват подобни гласови телефонни услуги.

Всичко гореизложено цели да илюстрира действията на КРС, посредством които дългогодишен участник на пазара на предоставяне на обществена телефонна услуга не е включен нито в рамките на анализите на съответните пазари, нито в рамките на домейните на преносимост на номерата. Посоченият участник не е отчетен съответно и в BULRIC моделите. Същевременно обаче Комисията намира за обосновано да отчита в пазарния дял на МЕР бъдещи хипотетични участници на съответния пазар.

4. На представените таблици (стр. 24 от документа) за 2G и 3G покритие на мрежата и по-конкретно последната колона „% coverage in“ не са посочени мотиви за определяне на процентите, които варират от 97% до 100%. От наличната в документа информация не е възможно да бъде установен методът за дефинирането на конкретните стойности по области.

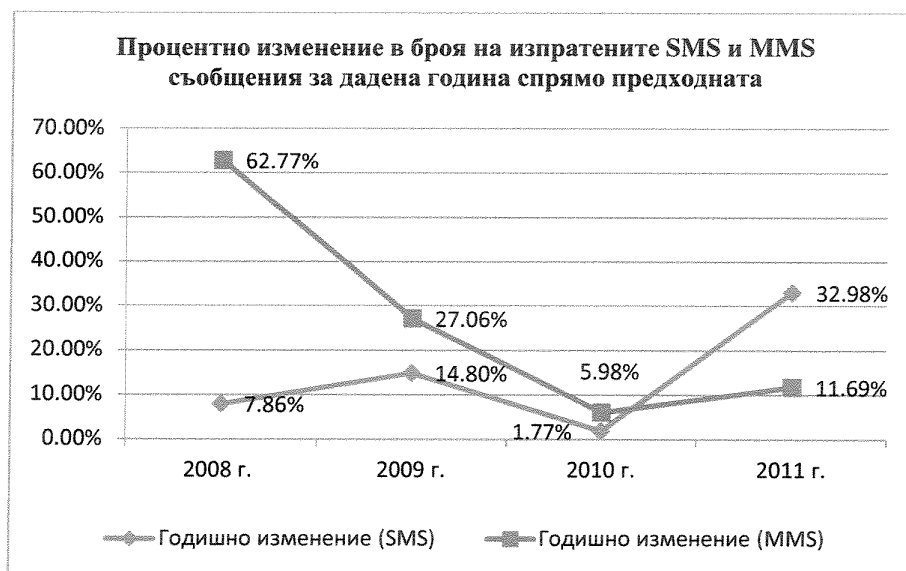
5. По отношение на мрежата за пренос, в документа са дефинирани са „радиопредавателни връзки“ за свързване на станциите от мрежите от второ и трето поколение към съответните контролери. Обръщаме внимание, че тези връзки може и да не са радио и съответно КРС следва да обоснове модела в тази му част. От значение е капацитетът на тези връзки, съответно технологията, която се използва и съответно разходите за оборудване.

На следващо място, транспортната мрежа в модела е представена като брой връзки между отделните компоненти на мобилната мрежа. Намираме, че това опростяване води до огромни изкривявания, тъй като транспортната мрежа е сложна система с множество йерархични нива, съвкупност от различни видове преносна среда, технологии и апаратури. С оглед изложеното, считаме, че модела не отразява коректно разходите, дори и при изграждане на хипотетична мрежа. Така изградена дадена мрежа, на практика не би могла да функционира. В допълнение, никъде в модела не са отчетени допълнителните разходи, които правят предприятията в областта на преноса за подsigуряване безотказната работа на мрежата. Следва да се има предвид, че

изискванията към осигуряване безотказност на мрежата са изключително високи и в тази връзка голяма част от апаратурите или техни отделни части са дублирани с цел при повреда, резервното оборудване да поеме автоматично функцията на повреденото такова.

6. В модела капацитетът на преносните линии е заложен като сбор от нужния за момента и е добавен известен запас за бъдещо развитие. Обикновено голяма част от транспортната мрежа се изчислява с почти двоен запас от нужния в момента и предвидения растеж поради използването на схеми за автоматизирана защита на трафика, при които се налага дадено звено от транспортната мрежа да има капацитета да поеме и капацитета на временно отпаднали звена. Това на практика почти удвоява нужните инвестиции за осигуряване на определен капацитет в преносната мрежа. Поради изложеното, е налице значителна разлика между нужните на теория по модела връзки и реално инсталираните от предприятията.

7. На стр. 27 от документа, КРС приема допускането, че изходящите и входящите мултимедийните съобщения (MMS) ще нарастват със същия процент като кратките текстови съобщения (SMS) в мрежата. От друга страна, видно от историческите данни, представени в годишния доклад на КРС за 2011 г. през периода 2007-2011 г. се наблюдават драстични разлики по отношение на изменението на кратките текстови съобщения и мултимедийните съобщения.

Източник: Данни от Годишния доклад на КРС за 2011 г.

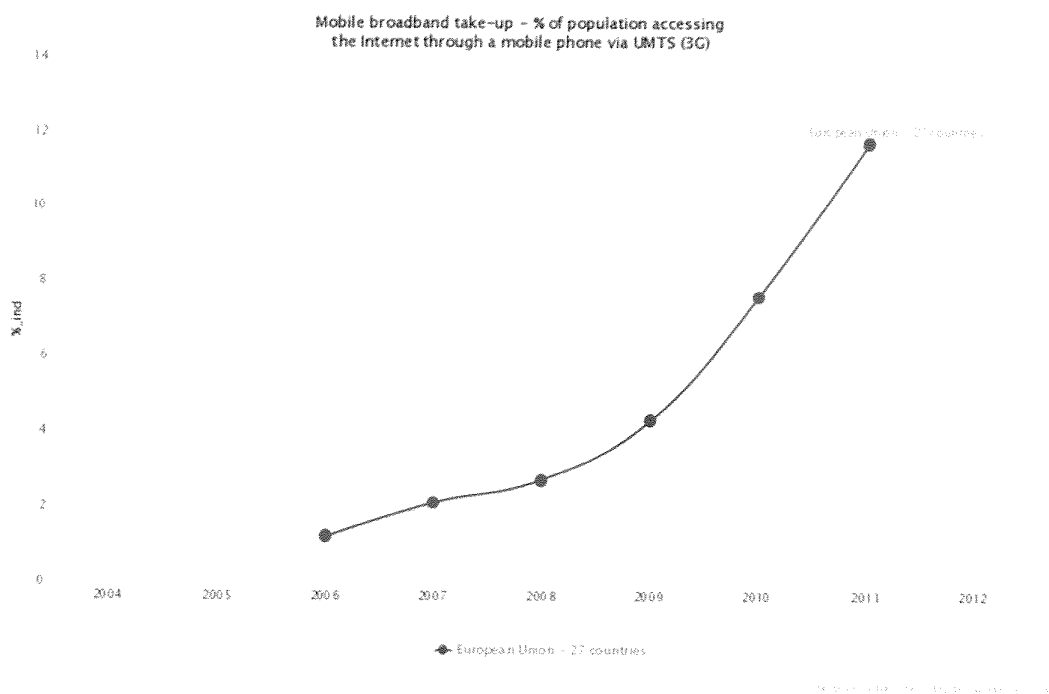
Фиг. 1

Видно от представената информация са налице значителни разлики по отношение на годишните изменения в брой на кратките текстови и мултимедийни съобщения. Това по нагледен начин показва, че допусканията по отношение на входящи за модела данни за бъдещ период са необосновани и не отразяват реалното

развитие на търсенето на услуги в Република България, съгласно наличните исторически данни.

По отношение на допускането за СКР от 30% на годишна база за пренос на данни през мрежата на МЕР, считаме че последното не е аргументирано и липсва информация за начина, по който е определен този процент. Нещо повече, имайки предвид, че върху обема на този показател влияят редица фактори – като използването на „умни телефони“, предлагането на все повече тарифни планове с включен определен обем трафик на месец и/или преференциални цени на МВ, сме на мнение че този процент следва да е подплатен с конкретни стойностни показатели. От данните от Digital Agenda Scoreboard е видно, че навлизането и използването на мобилен достъп до интернет и/или пренос на данни расте с много бързи темпове.

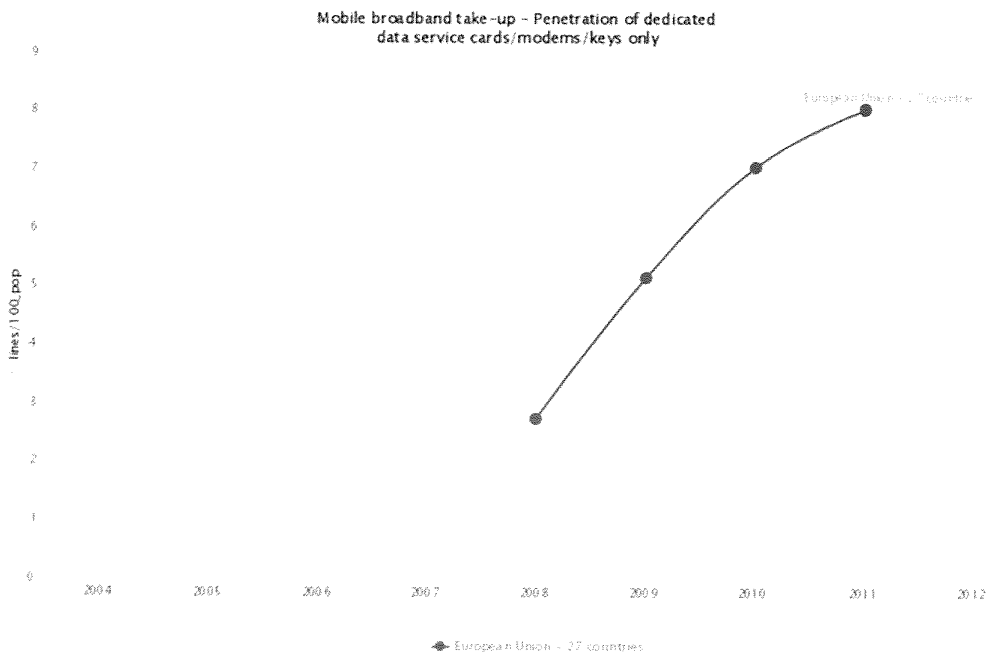
Прави впечатление, че процентът от населението, което използва мобилен интернет за периода 2009 – 2011 г. нараства повече от два пъти.

Източник: Данни от Digital Agenda Scoreboard

Фиг. 2

Аналогична тенденция се наблюдава и по отношение на проникването на абонатите на мобилен достъп до интернет посредством карти за достъп и/или модеми.

Източник: Данни от Digital Agenda Scoreboard

Фиг. 3

В заключение, смятаме че всичко това оказва пряко влияние върху обема на трафика за данни през мобилните мрежи и че може да се очаква значително по-висок ръст от заложените 30%.

8. По отношение на Извадка 7, която показва реално фактурираните минути във връзка с изходящите повиквания от абонатите, имаме следните забележки и коментари:

Считаме, че заложените трафични данни за повиквания в рамките на мрежата, повиквания към други мрежи в страната (фиксиран и мобилни) и повиквания към международни мрежи, както и терминирания в мрежата на МЕР минути не кореспондират със заложения относителен пазарен дял на МЕР. По изчисления на Мобилтел средногодишната стойност на генерираните от един потребител на МЕР повиквания възлизат на над [REDACTED] минути, което е с почти [REDACTED]² по-високо от реалната стойност на този показател за дружеството. Същото е и съотношението на терминиранияте минути от потребител на МЕР и на Мобилтел – с 40% повече от реалните данни за Мобилтел.

Поради тази причина сме на мнение, че е налице разминаване във входящите данни и предполагаме, че тези трафични данни кореспондират в голяма степен с евентуален прогнозен пазарен дял за МЕР от 33%, какъвто бе предложен от КРС в рамките на предходното обсъждане на основните параметри на модела.

² Посочената информация е търговска тайна на Мобилтел до 15.11.2017 г.

В допълнение към анализиранията информация за реално фактурираните минути, следва да бъде обърнато внимание и на заложените проценти по отношение на минутите за задържане на фактурираните успешни повиквания плюс времето за задържане на нефактурираните неуспешни повиквания (*технически трафик*). В таблиците по-долу са представени изчисления, базирани на информацията от документа за мобилния BULRIC модел. Прави впечатление, че по отношение на изходящите повикванията на дребно в зависимост от дестинацията е заложен различен процент за техническия трафик, което по никакъв начин не е обяснено или подкрепено с аргументи. Също така, според Мобилтел тези проценти са прекалено високи и не е адекватна направената прогнозна специално по отношение на повикванията към фиксирани и други мобилни мрежи в страната – около **60%**. От друга страна, за международните повиквания този процент е значително по-нисък, което отново подчертаваме, че по никакъв начин не е обосновано в проекта на документа.

Таблица 1

Данни от модел за МЕР през 2012 г.				
Услуги	Фактуриран трафик	Общо трафик (Фактуриран плюс технически)	Разлика	Съотношение на техническия трафик към реално фактурирания в %
Повиквания в рамките на мрежата	3 335 000 000	4 222 000 000	887 000 000	26.6%
Повиквания към други мобилни мрежи в страната	427 000 000	674 000 000	247 000 000	57.8%
Повиквания към фиксирани мрежи в страната	70 000 000	110 000 000	40 000 000	57.1%
Международни повиквания	98 000 000	136 000 000	38 000 000	38.8%
Общо	3 930 000 000	5 142 000 000	1 212 000 000	30.8%

По отношение на услугата терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на МЕР е налице идентична ситуация, видно от таблицата по-долу.

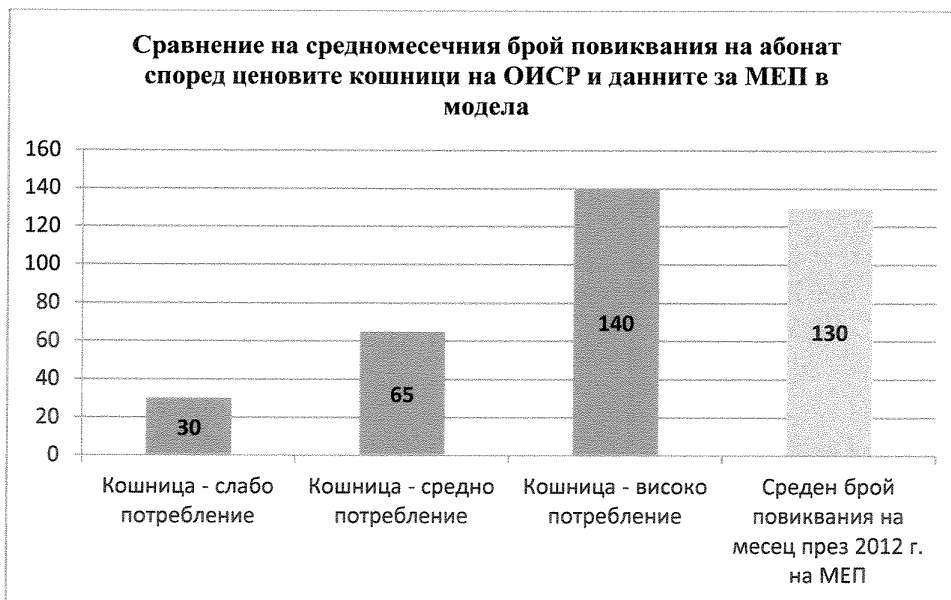
Таблица 2

Данни от модел за МЕР през 2012 г.				
Услуги	Фактуриран трафик	Общо трафик (Фактуриран плюс технически)	Разлика	Съотношение на техническия трафик към реално фактурирания в %
Терминирани от други мобилни мрежи в страната	432 000 000	642 000 000	210 000 000	48.6%
Терминирани от фиксирани мрежи в страната	32 000 000	45 000 000	13 000 000	40.6%
Терминирани на международни повиквания	112 000 000	144 000 000	32 000 000	28.6%
Общо	576 000 000	831 000 000	255 000 000	44.3%

Прави впечатление и фактът, че при определянето на видовете трафични услуги не са разписани отделно повиквания към мрежи за широкополентов безжичен достъп (BWA) с номера от типа 99X, което от друга страна е залегнало в регулаторните отчети, които предприятията трябва да попълват, съгласно наложеното задължение за разделно счетоводство. В резултат от това, считаме че не е ясно за заинтересованите страни дали КРС е определила вече предлаганата от предприятията с мрежи за широкополентов безжичен достъп (BWA) с номера от типа 99X услуги като фиксирани или мобилна гласова услуга, или е допусната непълнота по отношение на разписаните в модела услуги.

9. Бихме искали да изразим нашето несъгласие и със заложените в модела брой изходящи повиквания, генерирани от абонати на МЕР (стр. 29 от документа). За тази цел

на следващата фигура е представена сравнителна информация за средномесечния брой повиквания според ценовите кошници на ОИСР и този показател за МЕР за 2012 г.

Източник: Данни от ОИСР

Фиг. 4

Видно от представената информация, заложените данни за МЕР се доближават до характерното потребление на високата кошница, а отчитайки и заложените ръст в броя на повикванията за ефективния оператор през периода до 2015 г., то още през 2014 г. ще бъдат надхвърлени.

Всичко това още един път доказва, че при формирането на търсенето на услуги, използвано за проектиране на мрежата на ефективния оператор не е отразена реалната ситуация в Република България и не са отчетени историческите данни за средномесечния брой повиквания на абонат, които са известни на Комисията. Считаме, че по този начин се опорочава процеса по моделиране, имайки предвид че ефективният оператор би следвало да осъществява дейност на територията на страната. Ето защо при моделирането следва да се вземат предвид историческите данни, налични при регулатора и да се прогнозира развитие, съгласно тенденциите за нарастване на трафика в минали периоди, ситуацията и развитието на пазара, включително достигнатата степен на насищане.

Не на последно по място, по отношение на разглеждания въпрос, считаме за абсолютно необосновано допускането, че броят на повикванията към други мобилни мрежи през 2013 г. за МЕР (Извадка 10) ще бележи спад и след това нарастване, докато за всички други типове изходящи повиквания е налице ръст през разглеждания период 2012-2015 г.

10. Обръщаме внимание, че текстът описан в Раздел 2.05 (стр. 29 от документа) не съответства на данните в Извадка 11, а на Извадка 9.

На следващо място, според данните от Извадка 11 обема на трафика в рамките на мрежата (оп-net) **е прогнозиран да нараства през разглеждания период**. От друга страна, от същата таблица е видно, че е налице почти симетричен изходящ трафик към други мобилни мрежи в страната и терминирания от тези мрежи входящ трафик. Последната констатация води до извода, че е прието допускането че всички участници на пазара са с идентични дялове. В резултат от това, считаме че е налице противоречие с предвиденото в анализа на съответния пазар, а именно, че чрез прилагането на разходоориентирани цени, определени чрез BULRIC модел, ще се преодолее твърдения от КРС конкурентен проблем на пазара – за „затваряне на трафик в собствената мрежа“.

Видно от посоченото на стр. 17 от приложението към Решение № 1362/31.05.2012 г. (пазарен анализ) **„КРС счита за недопустимо прилагането на практиката за поддържане на прекомерно високи цени на едро, които облагодетелстват потребителите на предприятието на обслужващата ги мрежа и стимулират практиката на затваряне на трафик вътре в мрежата.“**

В тази връзка, неясни са причините Комисията да предвижда в модела повишаване на оп-net трафика, тъй като прилагането на разходоориентирани цени за терминиране според пазарния анализ би следвало да води точно до обратното – повишаване на трафика между мрежите за сметка на трафика в рамките на мрежите.

11. По отношение на Извадка 12, Мобилтел счита за неясно определянето на множителя *BNE to Mbps conversion factor*. Канал с една и съща ширина може да обслужи различен гласов трафик в зависимост от кодиращия алгоритъм. При мобилните наземни мрежи гласовия канал може да има 13 kbps (Full Rate); 12,2 kbps (Enhanced Full Rate); 6,5 kbps (Half Rate) или при различните кодеци на Adaptive Multi Rate – 12,2; 10,2; 7,95; 7,4; 6,7; 5,9; 5,15; 4,75 kbps. Всички гореспоменати кодеци могат да се избират автоматично от системите в зависимост от качеството на връзката и натоварването на мрежата. Поради това не виждаме еднозначна математическа връзка между Ерланги и Mbps и считаме, че така изчисленият множител е неприложим.

12. Раздели от 3.06 до 3.10 (стр. 35 – 38 от документа) представят данни за мрежа, която е морално остаряла и на практика няма да се използва реално в предвиждания от модела период напред. Всички данни в посочената част от документа са относими към SDH транспортна мрежа и съответно това е единствената използвана технология в хипотетичната мрежа. На практика обаче, в момента част от връзките са L2 и L3 Ethernet. Посоченото отново подчертава извода, че в модела не е извършено нужното калибриране и отчитане на обективната действителност.

Обръщаме внимание, че следва да се прецизират и използваните в документа понятия като вида преносна среда (радиопренос, меден кабел или оптичен кабел), както и използваните стандарти и протоколи.

13. На Фигура 7 (стр. 49 от документа) отново е предвидено осигуряване на пренос само през линии E1. При съвременните мрежи е невъзможно да се постигне максималния им капацитет като се използва като пренос линии E1. Като алтернатива може да се използва Ethernet (IP) мрежа за пренос. Бележката е относима и към Раздели 6.16 – 6.17 от документа.

14. Мобилтел счита, че в Раздел 5.01. КРС напълно неясно е определила покупната цена на единица капацитет. Данните за стойността на дадено оборудване би следвало да са достъпни или поне да бъде описано по-какъв начин се е стигнало до определена цена (средно аритметично от X производители или използване на данни на конкретен производител). Тази информация е от изключително значение за крайните резултати от модела и би следвало да бъде детайлно аргументирана, като КРС посочи източниците на данни относно стойността на оборудването, което е включено в моделираната мрежа (данни от предприятията, данни от производители или от доставчици на оборудване, друг източник, като се уточни кой е източника). Същото се отнася и за годишната промяна на покупната цена – без обосновка е определен и заложен процент на изменение. В допълнение към това, считаме че не е аргументиран и заложения различен полезен живот на оборудването (Извадка 23).

15. В раздел 5.04. от документа е предвидено, че разходи за лицензии и радиочестотен спектър се определят като средна на разходите на съществуващите предприятия. В тази връзка и предвид мотивите на Комисията за промяна в пазарния дял на МЕР, не става ясно дали са отчетени и първоначалните такси по издадените разрешения на „Макс Телеком“ ООД, „4 Джи Ком“ ЕАД и „Булсатком“ АД. Няма яснота как е определена годишната такса за ползване на радиочестотен спектър.

На следващо място, съобразно Приложението към Препоръката на Европейската комисия от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в Европейския съюз (2009/396/ЕО):

„Разходите за придобиване на допълнителен радиочестотен спектър за увеличаване на капацитета (над минимума, необходим за предоставяне на услуги на дребно на абонатите) за целите на преноса на допълнителен трафик, произтичащ от предоставянето на едро на услугата за терминиране на гласови повиквания, следва да се включат като разходи за перспективни благоприятни възможности, когато е възможно.“

С оглед посоченото, молим КРС да разясни дали и как са отчетени първоначалните и годишните такси, заплатени от действащите мобилни предприятия за предоставения им допълнителен радиочестотен спектър. В случай, че Комисията не е отчела посочените такси, то следва да се изложат аргументи за тази позиция на регулатора.

16. По отношение на Извадка 25 (стр. 43 от документа), считаме че разходите за Retail Billing System (purchase price & operations/maintenance cost) са подценени, като същите зависят от тарифната политика на всяко предприятие. Колкото повече и по-сложни тарифни планове се предоставят на крайните потребители, толкова по-големи са и разходите за осигуряване на адекватна система за таксуване. Предвид изложеното, сме на мнение, че Комисията следва да обоснове размера а заложените в посочената извадка разходи.

17. Мобилтел изразява становище, че използвания подход за изчисляването на броя базови станции (стр. 55 от документа), необходими за постигане на заложеното в модела покритие, при който е взет максимален радиус на клетката, ще доведе до по-малък брой необходими базови станции. Нещо повече, използването на чисто геометричен подход при изчисленията без отчитане на релефа, градоустройството, действащите в Република България норми за хигиенна защита, които са многократно

по-високи от тези на територията на ЕС и действащите нормативни разпоредби в областта на изграждането на електронни съобщителни мрежи ще доведе до голямо отклонение.

Както и самата КРС е посочила **„Както и при другите аспекти на мобилния модел допусканията за покритието трябва да бъдат реалистични в национален контекст.“**, това обстоятелство обаче не е налично в обсъждания модел. Напротив заложения капацитет е крайно недостатъчен, за да осигури качествено покритие при отчитане на релефа, както и вътре в сгради.

В тази връзка, сме на мнение, че КРС следва да предостави максимално аргументирана и детайлна информация за използвания подход, за да бъдат налице обективни аргументи, които да доказват, че предвиденото от Комисията покритие е реално и достатъчно, за да осигури качествено предоставяне на услуги на крайни потребители.

18. По отношение на Извадка 38 (стр. 61 от документа) не е налице обосновка защо е предвидено бройката на 2G базовите станции да намалява драстично предвид факта, че предвидения трафик на глас през 2G мрежата не намалява със същата пропорция в модела. Дори и Комисията да отчита някакво намаление на броя 2G базови станции, поради прехвърляне на гласов трафик към 3G базови станции, това не се осъществява с такива темпове, най-малкото защото ползването на услуги чрез 3G мрежата изисква определени крайни устройства у крайните потребители. Предвид изложеното, считаме, че КРС следва да даде подробни и аргументирани пояснения за заложената тенденция на намаляване броя на 2G базовите станции.

19. Считаме, че следва да бъде детайлно обяснено по какъв начин са залегнали и калкулирани в модела освен инвестиционните разходи както за изграждане на необходимата пасивна инфраструктура (включително и легализацията на сайтовете), така и по отношение на оперативните разходи във връзка с инфраструктурата (наем, енергия, охрана, застраховки). Никъде в документа не е описано разпределението на базовите станции – изградени върху сгради (rooftop) или върху терени (greenfield) или такива за усилване на покритието вътре в сгради (indoor).

В допълнение, в модела не е предвидено увеличение на съответните инвестиционни и оперативни разходи за увеличение на капацитета, необходим за обслужване на прогнозираното търсене.

20. В изготвения проект на документ не са описани моделите за поддръжка на базовите станции (inhouse or outsourced) и в тази връзка не е ясно какъв е обхвата на разходите за експлоатация и поддръжка (level of support – 1st level; 2nd level, 3rd level; spare parts management).

21. В Раздел 7.01. от документа е посочено, че оценката на амортизацията се основава на *„наклонено изчисляване на рента“*, като годишният процент на амортизация се определя от икономическия живот на актива и промяната на цената на актива. Според КРС това е разумно приближение на намаляващата икономическа стойност на актива и следователно е подходящ подход към икономическата амортизация на актива. Считаме, че не са налице аргументи, изложени от КРС, които да обосновават така избрания подход. Комисията е приела, че амортизацията е по *„натоварена в началото“*, т.е. в началото на икономическия му живот амортизацията

норма е по-висока, отколкото в края му, като не са изложени конкретни мотиви, които да доказват, че този метод на изчисление е коректен и относим към оборудването.

22. В рамките на нотификационната процедура на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (Case BG/2012/1318), Европейската комисия еднозначно изрази своето становище, че следва да бъде осигурен плавен преход между последната стъпка от предвидения в анализа график за постепенно намаляване на цените за терминиране и резултатите от мобилния BULRIC модел.

Видно от публикуваните резултати от модела, КРС не се е съобразила с това становище на Европейската комисия, тъй като се получава спад от 50% от 01.07.2013 г. спрямо 01.01.2013 г. Считаме, че по този начин отново не е спазен принципа на предвидимост в действията на регулатора и мобилните предприятия в страната са поставени в ситуация, в която за изключително кратък период от шест месеца цената за терминиране на гласови повиквания ще отбележи значителен спад

В заключение и предвид всичко гореизложено, считаме, че Комисията не е обосновала резултатите от модела и в тази връзка определените цени за терминиране не са доказани като разходоориентирани. Посоченото се явява основание за провеждане на нова процедура по обществено обсъждане, в която на вниманието на задължените предприятия да бъде представен в цялост модела, както и подробна обяснение за неговата функционалност и обосновка на използваните данни и допускания. Провеждането на напълно непрозрачна процедура на обсъждане на съдържанието на специфично задължение се явява нарушение на ЗЕС и европейската регулаторна рамка и засяга съществено законните права и интереси на предприятията.

В заключение и предвид всичко гореизложено относно мобилния BULRIC модел, Мобилтел отново подчертава, че КРС следва:

Да извърши необходимото калибриране в модела;

Да изготви и представи детайлна обосновка относно мобилния BULRIC модел и да публикува самия модел в excel формат, каквато е и най-добрата европейска практика към настоящия момент;

Да изготви и предостави на заинтересованите страни реална и адекватна прогноза за търсенето на услуги, която в действителност е основа за последващото моделиране;

Да промени прогнозирания пазарен дял на МЕР на 33%;

Да включи в калкулациите на модела и разходите за получаване и ползване на допълнителен радиочестотен спектър от действащите мобилни предприятия, както е посочено в Препоръката на Европейската комисия от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в Европейския съюз (2009/396/ЕО);

Да проведе нова процедура по обществено обсъждане на модела, поради сериозните пропуски и грешки, допуснати в текущата процедура.

В случай че Комисията не извърши калибриране в модела, то в решението на КРС за определяне на задължението за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране да бъде предвидена възможността за коригиране на BULRIC модела при наличие на значителни разлики (10% или повече) спрямо резултатите от модели,

основаващи се на подход на моделиране „отгоре надолу“, използващи дългосрочни допълнителни (инкрементални) разходи на предприятията.

II. По отношение на документа „Резултати от прилагане на модела за опорна фиксирана мрежа за услугите генериране/терминирани на повиквания от/в определено местоположение на обществени телефонни мрежи, предоставяни от ефективен оператор“

1. В документа е посочено (стр. 8), че моделът „отдолу нагоре“ стартира с определяне на потребностите от мрежовите елементи, които един ефективен оператор би инсталирал днес, за да удовлетвори ориентирано към бъдещето търсене. Също така е отбелязано, че това е модел на хипотетична мрежа, която би била изградена с използване на модерна технология, за да предоставя съществуващите или бъдещи услуги, като се допуска познаване на местоположението и размера на търсенето.

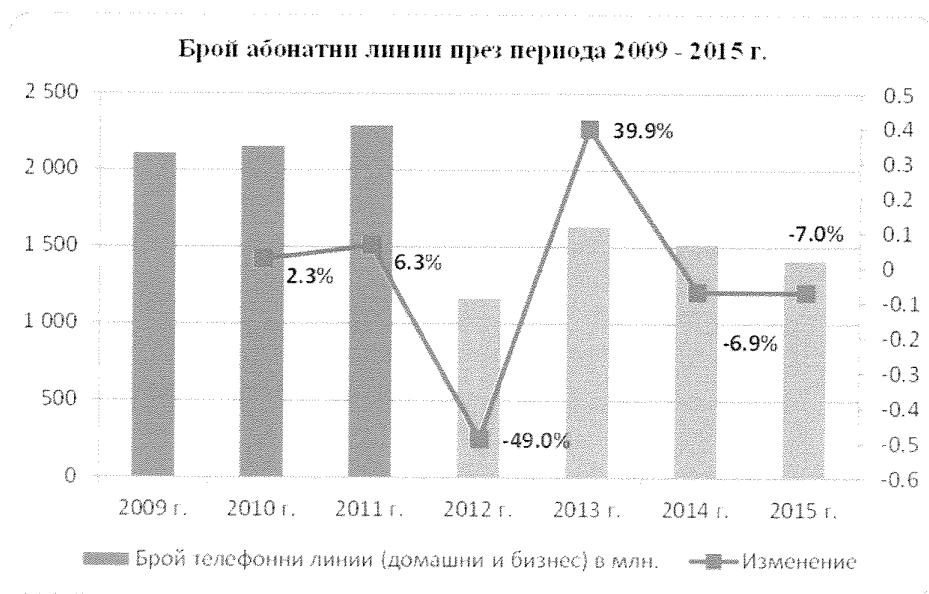
С оглед посоченото, считаме че би следвало в документа да е направена адекватна прогноза за бъдещето търсене на услугите, предоставяни от МЕР за разглеждания период 2012-2015 г., като представяме следните бележки и коментари по извадките от документа:

В таблицата от Извадка 7 (стр. 18 от документа) са посочени пазарните дялове определени за МЕР по видове услуги, които са дефинирани от КРС без обосновка за включването им.

Също така, не е аргументирано определянето на един и същ пазарен дял от 50% за МЕР относно всички пет пазара, изброени от Комисията. Считаме, че дори да е приет като определена стойност този пазарен дял от 50%, то не логично той да е идентичен на петте различни пазара, характеризиращи се различна степен на развитие в Република България.

От съществено значение е използвания различен подход за определяне на пазарния дял на МЕР в мобилния и във фиксирания модели, което отново е оставено без пояснение.

В документа, базирайки се на информация от Годишния доклад на КРС за 2011 г. и прогнозните данните за МЕР, е представена нагледно прогнозата на Комисията за развитието на пазара на фиксирани гласови телефонни услуги. На фигурата по-долу в син цвят за периода 2009-2011 г. са представени данните за броя на абонатните линии от годишния доклад на Комисията и съответно тенденцията за неговото развитие. От друга страна, в зелен цвят са представени данните за бъдещето му развитие по прогноза на регулатора, където се наблюдава абсолютен дисбаланс, спрямо данните от годишния доклад – през 2012 г. спад от почти 50% и последващо нарастване през 2013 г. от 40%.

Източник: Данни от годишен доклад на КРС за 2011 и от проект на фиксиран BULRIC модел

Фиг. 5

Считаме, че прогнозираното в документа развитие на пазара е некоректно и неаргументирано. Още повече, по никакъв начин не става ясно точно как основавайки се на тези данни е проектирана и моделирана мрежата на МЕР. Няма яснота и как тази мрежа ще поеме ръст в абонатите за едногодишен период – 2013 г. спрямо 2012 г. от почти 40%.

Аналогичен пример може да бъде представен и по отношение на Извадка 16 (стр. 25), касаеща броя на абонатите на битстрийм достъп, които през 2012 г. възлизат на 39 274 и е заложен ръст за периода до 2015 г. От друга страна, КРС отново в Годишния доклад за 2011 г. е констатирала, че „към 31.12.2011 г. 5 предприятия имат сключени договори за битстрийм достъп с БТК. Само едно предприятие, обаче, реално предоставя такъв вид достъп на крайни потребители – „Орбител“ ЕАД. В края на 2011 г. относителният дял на абонатите на DSL битстрийм достъп е пренебрежимо малък, като техният общ брой е значително под 100.“

Всичко изложено потвърждава нашето виждане и разбиране, че при прогнозирането на търсенето на услуги, предоставяни от МЕР не е отразено развитието на пазарите в Република България, именно страната за която е предназначен модела.

2. По отношение на мрежовия модел, залегнал в модела, молим да вземете предвид следните бележки:

2.1. На стр. 8 от документа КРС твърди, че е използван „... модел на хипотетична мрежа, която би била изградена с използване на модерна технология, за да предоставя съществуващите или бъдещи услуги, ...“. Същевременно в модела като технологии в мрежата за достъп са посочени MSAN и DSLAM. На мнение сме, че посочените технологии са по-скоро остарели и не отговарят на определението „модерни“. В Република България тези технологии се използват само и единствено от „Българска телекомуникационна компания“ АД. Останалите участници на пазара използват

технологии като GPON, GEPON и Active Ethernet, които технологии не са засегнати по никакъв начин в модела.

2.2. В модела са залегнали капацитети от 2,5GE за Core, Edge и Aggregation оборудването. Съществуващото оборудване на водещи доставчици е с налични 1GE и 10GE интерфейси, като следващите възможности за по-големи капацитети са съответно 40GE и 100 GE. В тази връзка, считаме, че модела следва да се коригира, за да отчита реалните капацитети на оборудването.

2.3. В BULRIC моделът, като Physical Layer (Layer 1) от 7-слойния OSI модел е посочен само DF. Поради редица съображения в реалните мрежи се използват различни WDM технологии, като например DWDM. DWDM технологията, заедно с DF е гръбнака на една хипотетична и реална опорна мрежа. Предвид посоченото считаме, че модела трябва да се коригира, като се добавят съответните DWDM елементи на мрежата и тяхната стойност.

2.4. Допускането в Раздел 3.02 (стр. 28 от документа), а именно „Повиквания в мрежата преминават от MSAN през AGGR, EDGE, CORE до Softswitch и обратно.“ предвид отчитането на коректна маршрутизация следва да бъде коригирано така:

„Повиквания в мрежата преминават от MSAN през AGGR, EDGE, CORE, EDGE до Softswitch и обратно.“

2.5. В Раздел 3.02 (стр. 28 от документа) е предвидено, че „Интернет достъпът преминава от MSAN през AGGR, EDGE, CORE към чужбина.“. На първо място, с оглед коректно отчитане на маршрутизацията допускането следва да се коригира така:

„Интернет достъпът преминава от MSAN през AGGR, EDGE, CORE, EDGE към чужбина.“

На следващо място, намираме за съществен пропуск в модела липсата на BG Peering трафика. Може да се приеме, че BG Peering е част от трафика на услугата Интернет достъп, която се терминира в Република България. Тя е доста по-голяма като капацитет от тази, която се терминира в чужбина и не може да се пренебрегне. В тази връзка, предлагаме BG Peering трафика да се включи в модела.

3. В документа на стр. 25 е представена Извадка 17 относно обеми трафик за МЕР за всяка услуга и година, при отчитане на пазарния дял.

В тази връзка, сме на мнение, че не би следвало услугите – изходящи повиквания към ОЛО и терминирани на повиквания от ОЛО да са посочени общо, т.е. без разбивка към/от други фиксирани мрежи в страната, към/от мобилни мрежи в страната и към/от мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA). Би следвало посочените в таблицата трафични обеми да са на базата на реални прогнози за развитието на пазара и следователно отделните услуги да бъдат коректно отделени.

В допълнение към това, бихме искали отново, както бе посочено в мобилния модел, да изразим нашето виждане за липса на обосноваване на използваните коефициенти за нефактурираните минути.

Таблица 3

Данни от модел за МЕР през 2012 г.				
Услуги	Фактуриран трафик	Общо трафик (Фактуриран плюс технически)	Разлика	Съотношение на техническия трафик към реално фактурирания в %
Повиквания в рамките на мрежата	823,564,024	906,760,588	83,196,564	10.1%
Повиквания към други мрежи в страната	124,095,760	142,518,041	18,422,281	14.8%
Повиквания към мрежи в чужбина	84,018,691	92,053,800	8,035,109	9.6%

Аналогично както при мобилния модел, използваните проценти за т.н „технически трафик“ за различните категории повиквания е заложен без аргументирано обяснение за това. Нещо повече, налице са значителни разлики (вж. Таблица 1 от настоящото становище) в двата модела, които би следвало да бъдат обяснени подробно.

4. Обръщаме внимание, че в документа няма предвидени разходи за изграждане на инфраструктура като разрешения за строеж, проектиране и прокопаване за полагане на кабели. Няма предвидени проценти от мрежата, които ще се изграждат чрез кабели и такива чиято свързаност ще бъде чрез радиовръзка, имайки предвид че определени части от територията на страната (предимно планински), не позволяват полагане на кабел или икономически е неизгодно да бъде извършено, включително не са отчетени особеностите на релефа на страната.

5. Таблиците на Извадки 18, 25, 31 от документа не съдържат данни и съответно не могат да бъдат анализирани. Комисията следва да поясни функцията на съответните извадки като част от модела.

6. Мобилтел счита, че КРС напълно неясно е определила покупната цена на единица съоръжение. Данните за стойността на дадено оборудване би следвало да са достъпни или поне да бъде описано по-какъв начин се е стигнало до определена цена (средно аритметично от X производители или използване на данни на конкретна такъв). Тази информация е от изключително значение за крайните резултати от модела и би следвало да бъде детайлно аргументирана. Същото се отнася и за годишната промяна на покупната цена – без обосновка е определен и заложен процент на изменение.

7. В Раздел 7.01. от документа е посочено, че оценката на амортизацията се основава на „наклонено изчисляване на рента“, като годишният процент на амортизация се определя от икономическия живот на актива и промяната на цената на актива. Според КРС това е разумно приближение на намаляващата икономическа стойност на актива и следователно е подходящ подход към икономическата амортизация на актива. Считаме, че не са налице аргументи, изложени от КРС, които да обосновават така избрания подход. Комисията е приела, че амортизацията е по „натоварена в началото“, т.е. в началото на икономическия му живот амортизационната норма е по-висока, отколкото в края му, като не са изложени конкретни аргументи, които да доказват, че този метод на изчисление е коректен и относим към оборудването.

В заключение и предвид всичко гореизложено относно фиксирания BULRIC модел, Мобилтел отново подчертава, че КРС следва да:

Да извърши необходимото калибриране в модела;

Да изготви и представи детайлна обосновка относно фиксирания BULRIC модел и да публикува самия модел в excel формат, каквато е и най-добрата европейска практика към настоящия момент;

Да изготви и предостави на заинтересованите страни реална и адекватна прогноза за търсенето на услуги, която в действителност е основа за последващото моделиране;

Да проведе нова процедура по обществено обсъждане на модела, поради сериозните пропуски и грешки, допуснати в текущата процедура.

В случай, че Комисията не извърши калибриране в модела, то в решението на КРС за определяне на задължението за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране да бъде предвидена възможността за коригиране на BULRIC модела наличие на значителни разлики (10% или повече) спрямо резултатите от модели, основаващи се на подход на моделиране „отгоре надолу“, използващи дългосрочни допълнителни (инкрементални) разходи на предприятията.

III. По отношение на документа „Методология за определяне стойността на среднопретеглената цена на капитала“

1. Както се посочи в т. I.4. от настоящото становище, на мнение сме, че „Методология за определяне стойността на среднопретеглената цена на капитала“ следваше да бъде обсъдена със заинтересованите страни и приета от КРС преди резултатите от нея да бъдат залагани в BULRIC моделите. Както е посочила и самата Комисия на стр. 5 от документа „КРС трябва да оцени цената на капитала, за да може да определи цените на едро за предприятията, които са определени като такива със значително пазарно въздействие на съответните пазари.“ Комисията обаче не е приела „Методология за определяне стойността на среднопретеглената цена на капитала“, а единствено проект на такава, но въпреки посоченото, резултатите от този проект са включени като входни данни в моделите. Посоченото се явява не само нарушение на административнопроизводствените правила, но и опорочава процедурата по обществено обсъждане на моделите, тъй като в тях са заложени входни данни, които биха могли да бъдат променени, в случай, че КРС прецени, че Методологията се нуждае от промени. Също така, не е налице и яснота за правния механизъм на приемане на Методологията.

2. Във връзка с представената информация в т. 3.4. (стр. 9 от документа) относно инфлационния процент в Република България, който се твърди, че **понастоящем** е 4,5%, бихме искали КРС да посочи източникът, както и какво разбира под понятието „понастоящем“. По данни от Националния статистически институт, годишната инфлация през януари 2011 г. спрямо януари 2010 г. е 4,5%, докато същият показател за януари 2012 г. спрямо януари 2011 г. е 2,3%.

С оглед изложеното, считаме че не е коректно използването на стари данни в документи, които са публикувани на обществено обсъждане в края на 2012 г.

3. Обръщаме внимание и на факта, че на стр. 9 от документа отново е цитирана и използвана информация по отношение на рейтинговите оценки по държави, която информация е от 2008 г. и единствено е посочено, че наскоро Moody's е преразгледала оценка за Република България, без да се посочва точно кога.

4. В т. 3.5., в частта Оценка на безрисковата норма на възвращаемост за фиксирани и мобилни оператори, Комисията е определила нормата от порядъка на 4 %. Изразяваме становище за немотивираност на това допускане на КРС и считаме, че същото следва да бъде подкрепено със съответни аргументи.

5. Няма яснота защо КРС счита, че финансовия лост на Telekom Austria (който е 41.25% към 31.12.2010 и 45.23% към 31.12.2011) е неподходящ. Данните, които КРС цитира за европейската дългосрочна средна стойност за мобилни предприятия са от преди финансово-икономическата криза и би следвало да се осъвременят. В допълнение, считаме че следва да бъде отчетено и факта, че към края на октомври 2012 г. финансовият лост на Telekom Austria значително се покачва и достига ниво от 63.56%.

Нещо повече, според Мобилтел, КРС не е мотивирала защо счита за разумен точно диапазона от 35% до 39% за целите на изчисляването на WACC, а единствено се цели доближаване до стойността за фиксираните предприятия.

6. КРС е стигнала до извода (стр. 13 от документа), че дълговата премия ще има **„леко отрицателна стойност от -0,12%“**, което според Мобилтел не е логично. В тази връзка, считаме че Комисията следва детайлно да мотивира и аргументира своето твърдение.